

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 28 juli 2021 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een abdominoplastiek (buikwandcorrectie).

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op medisch-specialistische zorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreeerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster heeft in 2017 een gastric bypass operatie ondergaan. Hierna is zij fors afgevallen (41 kg, haar huidige BMI is 28,3). Verzoekster ervaart veel klachten van het buikhuidsurplus. Ze heeft last van pijnklachten bij het lopen en rug- en schouderklachten. Dit zorgt voor belemmering tijdens haar dagelijks leven en in haar werk in de zorg. In de warmere tijd van het jaar heeft verzoekster last van smetplekken in de huidplooien. Verzoekster draagt hiervoor reeds corrigerend ondergoed omdat de buik en benen tegen elkaar schuren. De smetten worden behandeld met miconalzolcrème, zinkzalf en scheurlinnen.

De behandeld plastisch chirurg heeft vanwege de klachten een aanvraag gedaan voor een abdominoplastiek. In de aanvraag geeft de behandelend plastisch chirurg aan dat geen sprake is van een Pittsburgh Rating Scale (PRS) graad 3, geen onbehandelbaar smetten en geen ernstige bewegingsbeperking.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen en hierbij aangevoerd dat niet aannemelijk is gemaakt dat sprake is van verminking, een ernstige bewegingsbeperking of een lichamelijke functiestoornis.

Vervolgens is er een tweede aanvraag gedaan voor een abdominoplastiek door de behandelend plastisch chirurg. Op deze aanvraag is aangegeven dat er wel sprake is van verminking, onbehandelbaar smetten en een ernstige bewegingsbeperking.

Hierover verklaart de arts dat de smetten met name in de zomer bestaan, er tevens mechanische hinder en pijnklachten bestaan bij het werk en het huidsurplus cosmetisch storend wordt ervaren. Door een fout is dit op de eerste aanvraag destijds niet aangegeven (terwijl hier toen al sprake van was).

Verzoekster heeft een medisch adviseur ingeschakeld. Deze medisch adviseur stelt dat de situatie bij verzoekster vergelijkbaar is aan een PRS graad 3. Dit in de eerste plek door toedoen van de 'epigastric fullness' bij verzoekster.

Verweerder heeft de tweede aanvraag ook afgewezen. De medisch adviseur van verweerder stelt op basis van het lichamelijk onderzoek tijdens het spreekuurbezoek dat bij verzoekster sprake is van een PRS graad 2 en dat de afwijking niet in ernst te vergelijken is met een derdegraads verbranding. Verder is ook geen sprake van onbehandelbaar smetten of een aantoonbare lichamelijke functiestoornis.

Juridisch kader

Bij plastische chirurgie en overige behandelingen van het uiterlijk gaat het voornamelijk om de aanwezigheid van een verminking of aantoonbare lichamelijke functiestoornissen, zoals omschreven in artikel 2.4 zoals omschreven is in artikel 2.4, eerste lid, onder b van het Besluit zorgverzekeringen (Bzv).

Verminking

Het begrip verminking in artikel 2.4, eerste lid, sub b, van het Bzv is bij de invoering in 2006 niet nader toegelicht. Het artikellid is daarna niet meer gewijzigd. De term is overgenomen uit de ziekenfondsperiode en vindt zijn oorsprong in 1991. In de Regeling zorgverzekering (Rzv) wordt het begrip verminking niet genoemd, maar in de toelichting bij het schrappen van de behandeling abdominoplastiek per 1 januari 2007 van de niet te verzekeren prestaties wordt toch op het begrip verminking ingegaan:

*Van verminking is sprake in geval van een ernstige misvorming die direct in het oog springt. Met het begrip verminking wordt bedoeld op verworven aandoeningen zoals misvormingen door brandwonden, misvormingen aan de handen door rheumatoïde arthritis, misvormingen door verlammingen van de aangezichtsenuw, amputatie van ledematen of geamputeerde mammae.(...).*¹

In de Rechtspraak Zorgverzekeringen (RZA) wordt verminking nader gedefinieerd: *Er is sprake van een verminking bij een ernstige verworven misvorming van een lichaamsdeel.*²

Functiestoornis

Ook het begrip functiestoornis is overgenomen uit de ziekenfondsperiode. Functiestoornissen moeten objectief aantoonbaar zijn. Bovendien moet getoetst worden:

1. Of het aannemelijk is dat de aangevoerde lichamelijke functiebeperkingen veroorzaakt worden door de te corrigeren lichamelijke afwijkingen; En
2. Of correctie daarvan die klachten zal doen wegnemen; En
3. Of het aannemelijk is dat het te corrigeren lichaamsdeel klachten als aangevoerd veroorzaakt in een zodanig ernstige mate dat gesproken kan worden van lichamelijke functiestoornissen in de zin van de regelgeving.

¹ Staatscourant 30 oktober 2006, nr. 211

² Uitspraak Rechtbank Noord-Nederland, d.d. 08-11-2013; zaaknummer 419634 - CV EXPL 13-730

VAV-werkwijzer

De voorwaarden uit artikel 2.4, eerste lid, sub b, van het Bzv zijn verder uitgewerkt in de VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard.³ Uit de werkwijzer blijkt dat vergoeding van een abdominoplastiek mogelijk is bij:

- Verminking door ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting. Hieronder wordt verstaan:
    - een Pittsburgh Rating Scale graad 3, of
    - een verminking van de buikwand die in ernst is te vergelijken met een derdegraads verbranding.
  - Lichamelijke functiestoornissen
    - Onbehandelbaar smetten. Hieronder wordt verstaan chronische (> 6 maanden), onbehandelbare smetten, waarbij voldoende hygiënische maatregelen en een adequate medische/farmacologische behandeling onvoldoende resultaat hebben gehad (lichamelijke functiestoornissen). Bij de behandeling moet de landelijke richtlijn verpleging en verzorging 'Smetten (intertrigo) preventie en behandeling' zijn gevolgd.⁴
- of
- Een ernstige bewegingsbeperking:
De bewegingsbeperking wordt in deze als ernstig gezien indien die ontstaat doordat in staande positie het buikschort minimaal een kwart van de lengteas van de bovenbenen bedekt. Dit wordt bepaald door bij een liggende verzekerde vanuit het midden van de patella loodrecht omhoog de afstand tot de lies te meten. Van deze afstand wordt het bovenste ¼ deel bepaald. Vervolgens wordt bij de staande patiënt, vanuit de lies deze afstand naar beneden gemeten. De horizontale lijn die door dit punt kan worden getrokken over beide bovenbenen is de lijn die de overhang –als de verzekerde staat- moet overschrijden. Hieronder vallen niet:
    - rugklachten;
    - een rectusdiastase, omdat er hierbij geen sprake is van een defect in de fascia en in de praktijk geen relatie aangetoond kan worden met eventuele functionele klachten. Derhalve is er geen indicatie voor een plastisch chirurgische abdominoplastiek.

Verder geldt dat om voor vergoeding in aanmerking te komen:

1. De BMI 30 of minder moet zijn *en*
2. Het gewicht gedurende tenminste twaalf maanden stabiel is
3. De laatste bariatrische ingreep tenminste 18 maanden geleden heeft plaats gevonden

In de werkwijzer wordt verder het volgende opgemerkt:

- Bij patiënten met een status na bariatrische chirurgie gaat het om een reële BMI (i.o.m. behandelaar) met een maximum van 35. Bij een hogere BMI (morbide obesitas) of een instabiele (oplopende) BMI is de operatie doorgaans niet als doelmatig te beschouwen.

³ VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2019), versie 20.0. Geraadpleegd via: <https://www.vagz.nl/documents.php>

⁴ LEVV, NIVEL, NVDVV, Landelijke multidisciplinaire richtlijn smetten (intertrigo) preventie en behandeling, 2011. Geraadpleegd via: http://continentie.venvn.nl/Portals/20/Richtlijnen/richtlijn_smetten_2011-1.pdf

- Liposuctie van de buik is uitgesloten zorg, ook wanneer dit wordt uitgevoerd in combinatie met een abdominoplastiek.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Verminking

Uit de bijgevoegde foto's blijkt niet dat sprake is van een ernstige verworven misvorming die vergelijkbaar is met een PRS graad 3 of een verminking van de buikwand die in ernst is te vergelijken met een derdegraads verbranding. Er is derhalve geen sprake van verminking.

De criteria die door de medische adviseur van verzoekster zijn aangedragen (afkomstig uit de tabel uit het originele artikel van Song et al.) hebben geen centrale plek in de beoordeling van een verminking, aangezien dit een in beginsel visuele beoordeling betreft. Hierbij worden de voorbeeldfoto's horende bij de PRS gebruikt. Deze schaal is ontwikkeld voor het classificeren van de 'deformiteit' om zo de juiste operaties te plannen en na de operatie het resultaat te kunnen evalueren. Het gebruik van dit classificatie instrument wordt ondersteund door alle betrokken partijen (i.e. VAV, ZN, ZIN). Aangezien het een primair visuele beoordeling betreft is de tabel uit het originele artikel van Song et al. daarom ook geen onderdeel van de VAV-werkwijzer. Mocht er twijfel bestaan tussen twee categorieën dan kunnen de omschrijvingen eventueel helpen om het uiterlijk te rubriceren onder één van de graderingen. Daar is in dit geval echter geen sprake van.

Lichamelijke functiestoornissen

Uit het dossier kan worden opgemaakt dat er smetten van de buikhuid in de zomermaanden bestaat. Onduidelijk is wat het effect van de behandeling is en hoe lang de smetten bestaan. De klachten kunnen daarom niet als chronische (> 6 maanden), onbehandelbare smetten worden geïdentificeerd. Uit het dossier is ook niet op te maken of verzoekster volgens de landelijke richtlijn verpleging en verzorging 'Smetten (intertrigo) preventie en behandeling' is behandeld.

Verzoekster geeft aan klachten te hebben van het buikhuidsurplus, met name tijdens haar werk. Rugklachten vallen echter niet onder de indicatievoorwaarden en het is niet aangetoond dat de schouderklachten het gevolg zijn van het buikhuidsurplus. Daarbij geven de beschikbare foto's in het dossier duidelijk weer dat de bovenbenen niet voor minimaal een kwart van de lengteas zijn bedekt met het buikschort. Er is derhalve geen sprake van een ernstige bewegingsbeperking in de zin van de regelgeving.

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier kan niet geconcludeerd worden dat bij verzoekster sprake is van een verminking of lichamelijke functiestoornis. Verzoekster kan derhalve geen aanspraak maken op vergoeding van een abdominoplastiek ten laste van de basisverzekering.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzoekster voldoet niet aan de indicatievoorwaarden voor een abdominoplastiek en kan daarom geen aanspraak maken op vergoeding ten laste van de basisverzekering.